

Kliimaministri määruse
„Keskkonnaministri 28. mai 2013. a määruse nr 32 „Jahieeskiri“ ja keskkonnaministri
28. mai 2004. a määruse nr 56 „III kaitsekategooria loomaliikide nimekiri, kuhu
kuuluva liigi isendi surmamine väljaspool liigi kaitseks piiritletud ala on
lubatud“ muutmise“ eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

Eelnõukohase määrusega muudetakse jahiseaduse § 4 lõike 3 ja § 24 lõike 3 alusel kehtestatud keskkonnaministri 28. mai 2013. a määrust nr 32 „Jahieeskiri“ (edaspidi *jahieeskiri*), kus muudetakse kopra ja haneliste jahiaegasid ning võetakse jahilukite loetelust välja seitse linnuliiki. Lisaks muudetakse keskkonnaministri 28. mai 2004. a määrust nr 56 „III kaitsekategooria loomaliikide nimekiri, kuhu kuuluva liigi isendi surmamine väljaspool liigi kaitseks piiritletud ala on lubatud“, kuna jahieeskirja väikeelukite loetelust võetakse välja nurmkana.

Arvukuse jätkuva vähenemise tõttu võetakse jahilukite nimekirjast välja seitse linnuliiki: soopart (*Anas acuta*), rägapart (*Spatula querquedula*), tuttvart (*Aythya fuligula*), lauk ehk vesikana (*Fulica atra*), tikutaja (*Gallinago gallinago*), laanepüü (*Bonasia bonasia*) ja nurmkana (*Perdix perdix*). Muudatus toetab ka ELi elurikkuse strateegia aastani 2030¹ eesmärkide elluviimist.

Muudetakse suur-laukhane, kanada lagle, valgepõsk-lagle ja rabahane jahiaega. Muudatusega lubatakse lisaks sügisesele jahiajale jahti ka kevadel, 15. märtsist 31. maini – nende lindude tekitatud põllukahjustustega põllumassiividel kahjustuste vältimise eesmärgil Keskkonnaameti kehtestatud tingimustel ja korra kohaselt.

Kaotatakse kopra aastaringne jahiaeg kahjustuste ärahoidmise eesmärgil maaparandussüsteemides (põllumajandus- ja metsakuivenduskraavid, eesvoolud alla 25 km² valgalaga). Muudatus on vajalik, et vältida tiinuse lõppfaasis või poegade emasloomade küttemist. Edaspidi on koprajaht 16. aprillist 31. juulini lubatud vaid kopra tekitatud kahjustuste korral Keskkonnaameti nõusolekul.

Määruse eelnõu ja seletuskirja valmistasid ette Kliimaministeeriumi metsaosakonna jahinduse nõunik Aimar Rakko (aimar.rakko@kliimaministeerium.ee, tel 626 9104) ja elurikkuse kaitse osakonna nõunik Mariliis Paal (mariliis.paal@kliimaministeerium.ee, 626 2875). Õigusekspertiisi tegi Kliimaministeeriumi õigusosakonna nõunik Marko Lelov (marko.lelov@kliimaministeerium.ee). Keeletoimetaja oli Justiitsministeeriumi õigusloome korralduse talituse keeleteimetaja Aili Sandre (aili.sandre@just.ee, 5322 9013).

2. Määruse eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

ELi elurikkuse strateegia aastani 2030 kohaselt on elurikkuse kaitseks vaja võtta kiireloomulisi meetmeid. Eelkõige peavad liikmesriigid tagama, et ühegi kaitsealuse elupaiga ega liigi kaitse suundumus ja -staatus 2030. aastaks ei halveneks. Lisaks peavad liikmesriigid tagama, et vähemalt 30% liikidest ja elupaikadest, mille kaitsestaatus ei ole praegu soodne, on 2030. aastaks soodsa kaitsestaatuses või näitavad selget positiivset suundumust. Jaht on üks arvukust mõjutav tegur ja selle keelamine on vajalik meede eesmärgi saavutamiseks.

---

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX%3A52020DC0380>.

Paragrahviga 1 muudetakse jahieeskirja

Punktis 1 kavandatud muudatusega jäetakse jahieeskirja § 3 lõikes 2 esitatud linnuliikide loetelust välja soopart, rägapart, tuttvart, lauk ehk vesikana, tikutaja ja laanepüü, keda edaspidi jahilukiteks ei loeta.

Soopart kuulub II kaitsekategooriasse. II kaitsekategooriasse kuuluvad liigid, mis on ohustatud, kuna nende arvukus on väike või väheneb ning levik Eestis väheneb, elupaikade hävimise või rikkumise tagajärjel. Soopardi küttimine on vastuolus liigikaitse põhimõtetega, liik ei tohiks olla jahiliik ning seetõttu võetakse liik jahilukite nimekirjast välja. Samuti on Eesti punase nimestiku ohustatuse hinnangu (2019) järgi soopardi pesitseva asurkonna seisund väljasuremisohus, arvukuse trend on viimase linnudirektiivi (2019) aruande järgi langev. Soopardi külalisasurkonna seisund on ohualdis ja trend langev. Eksperdid on liikide ohustatuse hindamisel märkinud, et liiki ohustab küttimine. Seega on liigi jahiliikide nimekirjast väljavõtmine liigi ohustatuse seisukohast samuti põhjendatud.

Rägapart ja tikutaja on Eesti punase nimestiku ohustatuse hinnangu (2019) järgi väljasuremisohus, arvukuse trendid on viimase linnudirektiivi (2019) aruande järgi langevad. Seetõttu võetakse rägapart ja tikutaja nende kõrge ohustatuse tõttu jahilukite nimekirjast välja.

Lauk ehk vesikana on Eesti punase nimestiku ohustatuse hinnangu (2019) järgi seisundis *ohualdis* ja arvukuse trend on viimase linnudirektiivi (2019) aruande järgi langev. Seetõttu võetakse lauk jahilukite nimekirjast välja.

Laanepüü kuulub III kaitsekategooriasse, Eesti punase nimestiku ohustatuse hinnangu (2019) järgi on laanepüü seisundis *ohualdis*, arvukuse trend on viimase linnudirektiivi (2019) aruande järgi langev. Seetõttu võetakse laanepüü jahilukite nimekirjast välja.

Tuttvart on Eesti punase nimestiku ohustatuse hinnangu (2019) järgi soodsas seisundis, kuid liigi pikaajaline arvukus on viimase linnudirektiivi (2019) aruande järgi endiselt langev. Seetõttu võetakse tuttvart jahiliikide nimekirjast välja seniks, kuni liigi arvukus näitab selget positiivset suundumust.

Samasisuline muudatus tehakse ka § 3 lõikes 3.

Punktis 2 muudetakse suur-laukhane, kanada lagle, valgepõsk-lagle ja rabahane jahiaega ning lisatakse kevadise jahi lubatud aeg 15. märtsist 31. maini. Jahipidamine sel perioodil on lubatud piiratud ulatuses üksnes nende lindude tekitatud põllukahjustustega põllumassiividel kahjustuste vältimise eesmärgil Keskkonnaameti loal ja loas määratud tingimustel. Loas määratakse lubatud küttimismahud liikide lõikes, kohustuslikud küttimisandmed ning vajadusel ka muud tingimused, sh kütitud hanede registreerimine.

Muudatus on vajalik, et võimaldada kombineeritud lähenemiste rakendamist haneliste põhjustatud kahjude leevendamiseks põllumassiividel. Praegune kahjude kompenseerimise süsteem ei kata põllupidajatele tekkinud kahjude mahtu. Mitmesuguste kasutada lubatud heidutusmeetmete mõju ajas väheneb, sest linnud harjuvad nende meetmetega aja jooksul ja tunnevad ennast turvaliselt just kevadperioodil, kui linnujaht on keelatud. Hanelistel on kevadel enne pesitsuspaika lendamist vaja koguda rasvavarusid, mistõttu on nõudlus proteiinirikka sööda – külvatud teravilja, oa ja herne seemne, teraviljade ning rapsi orase, tärnanud värske rohu järele eriti suur. Kuna toit ja sellega saadav rasvavaru on nende jaoks võtmetähtsusega edasirändel ja pesitsuse edukusel, siis võtavad linnud selleks ka suuremaid riske, mis väljendubki nende vähenemas pelglikkuses inimese suhtes. Arvestades, et enamike meilt

läbirändavate ja põllukultuuridele kahjustusi tekitavate haneliste arvukus on kasvanud ja on jätkuvalt kasvutrendis, suureneb ajas ka nende tekitatud kahjude maht ja sellega ühes ka majanduslik kahju.

Näiteks kolmest kahjustusi põhjustavast liigist on suur-laukhane Eestis kevadrändel peatuvate isendite arvukus riikliku seire andmetel viimase 20 aasta jooksul kasvanud enam kui 5 korda. Eestis kevad- ja sügisrände ajal massiliselt peatuva valgepõsk-lagle Põhjamere-Läänemere-Venemaa alampopulatsiooni arvukus on käesoleval ajal ligi 3,5 korda kõrgem kui rahvusvahelise haneplatvormi ekspertide välja arvutatud asurkonna soodsa seisundi järgne arvukuse tase. Haneliste tekitatud kahjustused on aasta-aastalt kasvanud. KeA hüvitatud hanekahjude kogusumma oli 2017. aastal 228 600 €, 2021. aastal aga 492 329 €. Kahjustuste esinemine on viimase kümne aasta vältel laienenud varasemast Lääne-Eesti ja Eesti rannikupiirkondadega piirnenust suure osa Eesti põllumajanduspiirkondadeni. Rohkelt kahjustusi esineb ka sisemaal (nt Järva, Põlva, Tartu, Viljandi mk).

Kevadine jahiaeg loob täiendavaid võimalusi erinevate heidutusviiside kombineeritud rakendamiseks ja pikaajaliste tulemuste saavutamiseks sh läbi rändekäitumise mõjutamise. Kevadine jaht koos teiste heidutus- ja mõjutusviisidega (tavaheidutus, rannaniitude ja poldrite taastamine ja hooldamine, turvaliste söödaalade loomine maastiku mitmekesisuse suurendamine) aitab kaasa põllukultuuridele tekkiva kahju kahandamisele. Nii Eestis läbi viidud uuringud kui rahvusvahelised teadustööd näitavad valdavalt, et kevadise küttimise lokaalne lühiajaline mõju põllukultuuride kahjustuste kahandamisele on võrreldav teiste heidutusmeetmete mõjuga. Eestis selgitati letaalse heidutuse mõju aastatel 2019 ja 2020 Keskkonnaameti tellimisel tehtud haneliste heidutusjahi uuringus (teostaja OÜ Rewild)², milles rakendatud lühiajalisel heidutusel olulist mõju hanede arvule ja kartlikkusele ei tuvastatud. Tuginedes kirjandusülevaatele ja teiste riikide kogemusele järeldati uurimuses aga, et kontrollitud mahus ja tingimustel võib heidutusjaht olla teatud tingimustel tõhus ja põhjendatud. Peamised tõendid kevadise küttimise mõjukusele põllukultuuridele tekkiva kahju vähendamiseks pärinevad pikemaajalistest teadustöödest ja mudeluuringutest, kus on tuvastatud kevadise küttimise võimalik mõju rändekäitumisele ja kohapealsele käitumisele ning läbi selle ka põllukultuuridele tekitatud kahjudele (nt³). Ka haneliste heidutusjahi uuringus tuuakse välja, et kuna kevadine küttimine mõjutab hanede rändekäitumist, siis on oluline tegevust koordineerida nii siseriiklikult kui rahvusvaheliselt⁴. Näiteks Hollandis talvitavate suur-laukhanede rändekäitumise mudelanalüüs näitas, et kui Eestis lubada kevadine küttimine, siis viibiks suur-laukhanede lahkumine Hollandist ning pikem rändepeatus toimuks Eesti alade asemel Leningradi oblastis ja Karjalas või Arhangelski oblastis.⁵ Kevadine linnujaht on heidutusmeetmena kasutusel meie lähiriikidest näiteks Lätis, Rootsis, Taanis (vt Tabel 1).

Tabel 1. Heidutusjahi korraldus ja tingimused Eestis (aastatel 2019, 2020 ja 2022), Lätis, Rootsis ja Taanis.

² http://www.rewild.ee/portfolio/reWiLD_2020-12-08_Hanede_heidutusjahi_uuring_Aruanne.pdf

³ McIntosh, A.L., Bearhop, S., Hilton, G.M., Shaw, J.M. and Johnson, F.A., 2023. Modelling harvest of Greenland barnacle geese and its implications in mitigating human–wildlife conflict. *Journal of Applied Ecology*, 60(5), pp.764-777.

⁴ Bechet, A., Giroux, J.-F., Gauthier, G., Nichols, J.- D., Hines, J. E., 2003. Spring Hunting Changes the Regional Movements of Migrating Greater Snow Geese. *Journal of Applied Ecology*, 40 (3): 553–64.

⁵ Bauer, S., Lisovski, S., Eikelenboom-Kil, R. J., Shariati, M., & Nolet, B. A. (2018). Shooting may aggravate rather than alleviate conflicts between migratory geese and agriculture. *Journal of Applied Ecology*, 55 (6), 2653–2662.

	Eesti (2019, 2020, 2022 uuringute tingimused)	Läti	Rootsi	Taani
Lubatud küttimismaht kokku	800–1000	1000	ei ole piiranguid	ei ole piiranguid
Suur-laukhani	300 (2019); 650 (2021)	500		
Valgepõsk-lagle	200 (2019); 350(2021)			
Rabahani	300(2019)	500		
Kanada lagle	n+			
Reaalselt kütitud	101 is (2019); 664 is (2020); 23 is (2022)			aastas derogatsiooni jahiga kütitakse 20 000+ is laglet
Jahi tüüp	hiilimis- ja varitsusjaht	hiilimis- ja varitsusjaht	üldised kehtivad reeglid	
Jahi aeg	15. märts–15.mai	kevadell rände ajal	valgepõsk-laglet, kanada laglet, hallhane võib küttida aastaringi, sookurget võib küttida põldudel 1. apr–30. mai ja 1. aug–30. sept	valgepõsk-lagle 1. sept–31. mai; suur-laukhani, hallhane, lühinokk-hani 1. veebr–29 veebr, 1. juuli–31.juuli
Peibutised	ei	ei		Looduskaitseagentuur võib anda loa kasutamiseks, ei tohi jahtida söödaplatsidel
Tingimused jahipidamisel	jahivibu ei ole lubatud pliihaavilid ei ole lubatud	vaid maas olevaid linde tohib lasta, ei tohi kasutada pliihaavilid	üldised riigis kehtivad reeglid	Lubatud sile- või vintraudne, eraldi loaga ka vibu, jaht pääkesetõusust loojanguni
Kütitud linnud võib põllule jätta	ei	ei	ei	ei
Limiit põllu kohta õ/p	10	5+5	ei ole seatud	50
Limiit põllu kohta korraga	2		ei ole seatud	2
Tingimused derog jahiks	eelnevat taotlus maaomanikult	maaomanik taotleb loa, peab olema kasutanud vähemalt ühte alternatiivset heidutusmeetet, peab olema valmis seda tõendamata	peab olema oht põllukultuurile; lindude salk peab olema 5+ isendit	eelnevalt taotlus (liigid, koht täpselt, periood, meetodid, põhjus, kasutatud ennetusmeetmed), põllul peab olema 50+ lindu
Muud nõuded	väike-laukhane saabudes jaht põllul ja lähiumbruses peatatakse	24 h peale jahti detailne ankeet lindude käitumise, fotode, tulemuse, ajakulu jms		

Hanede heidutusjahi uuringus ning hanede ja laglede kaitse ja ohjamise tegevuskavas (2021, lk 60) on välja toodud, et heidutusjaht võib Eestis olla põhjendatud tundlike kultuuridega põldudel suure hane arvukusega piirkondades. Uuringu tulemuste põhjal soovitatatakse heidutusjahiga jätkata ning selle käigus koguda ka põhjalikumalt andmeid, et nende alusel heidutusjahi mõju paremini tuvastada ja võimalikke edasisi tegevusi teadlikumalt planeerida. Hanede ohjamiskava rõhutab (lk 60), et „kevadine heidutusjaht võib olla rakendatav kui üks ökoloogilisi, majanduslikke ja sotsiaalseid huvisid arvestav adaptiivne hanede ohjamismeede. Letaalse heidutuse rakendamine peab olema reguleeritud selgete ja põhjendatud teostamise tingimustega ning selle tegevused ja tulemuslikkus korrektselt seiratud“.

Kevadist küttimist peab oskuslikult planeerima arvestades hanede heidutusjahi uuringus ning hanede ja laglede kaitse ja ohjamise tegevuskavas välja toodud asjaolusid. Soovitud tulemuse saavutamiseks on oluline koostöö teiste rändeteedele jäävate riikidega ning letaalse heidutuse kombineerimine teiste heidutus- ja mõjutusmeetoditega, sealhulgas turvaliste alternatiivsete toitumisalade tagamisega heidutusega põldude lähistel, et vältida lindudele heidutusega kaasnevat energiakulu ja sellest tulenevat lisanduvat toitumisvajadust. Kevadine jaht peab toimuma Keskkonnaameti poolt sätestatud tingimustel ning selle tulemuslikkuse analüüsimiseks tuleks Keskkonnaametil koguda heidutusjahi kohta andmeid.

Piiratud küttimismahud ja küttimiseks lubatud põllumassiivid kehtestab igal aastal Keskkonnaamet loaga, lähtudes muu hulgas kahjustuste olemasolust piirkonnas, aga ka haneliste hulgast ning sellega tekkivatest võimalikest kahjustustest, regionaalsetest eesmärkidest jne. Arvesse tuleb võtta ka konkreetse liigi soodsat seisundit, mis jahipidamise tulemusena ei tohi ohtu sattuda. Samuti tuleb tagada kaitsealuste liikide kaitse. Keskkonnaamet seab ka lisatingimusi kevadise suur-laukhane, kanada lagle, valgepõsk-lagle ja rabahane jahipidamisele (nt milliste põllukultuuride kaitseks jaht on lubatud, kütitavate haneliste piirarv põllul, kütitavate haneliste liigipõhine limiit Eestis, letaalse heidutuse sagedus, küttimise peatamise ja taasavamise tingimused ohustatud liikide esinemise korral piirkonnas või limiidi täitumisel ning muud letaalse heidutuse tulemuslikkust ja liikide kaitset tagavad asjaolud).

Punktis 3 kavandatud muudatusega jäetakse ära nurmkanale määratud jahiaeg ja jahipidamisviisid. Nurmkana on Eesti punase nimestiku ohustatuse hinnangu (2019) järgi seisundis *ohualdis*, kelle arvukuse trend on viimase linnudirektiivi (2019) aruande järgi langev. Eksperdid on teinud ohustatuse hindamisel (2019) kaitsemeetme ettepaneku võtta nurmkana jahiliikide nimekirjast välja seniks, kuni liigi seisund pole paranenud. Eeltoodud põhjustel võetakse nurmkana jahilukite nimekirjast välja.

Punktis 4 kavandatud muudatusega jäetakse jahieeskirjast välja koprale lubatud aastaringne jahiaeg varitsus- või hiilimisjahina või koprapüügina FCI 3. ja 4. rühma kuuluva jahikoeraga maaparandussüsteemides (põllumajandus- ja metsakuivenduskraavid, eesvoolud alla 25 km² valgalaga) kopra tekitatud kahjustuste ärahoidmiseks.

Kopral sünnivad pojad mais ning emasloom hoolitseb nende eest poolteist kuud. Kuna pesas olevad pojad on sel perioodil sõltuvad vaid emaslooma hoolitsusest, siis väga suure tõenäosusega hukkuks emaslooma kütamise tulemusel piinarikkalt nälga surnes ka pojad. Poegade emaslooma tuvastamine on aga keeruline, sest pojad temaga koos veel väljas sel ajal ei käi. Lisaks on aprilli teises pooles kopralt tiinuse lõppfaas ja nende kütmine sel perioodil oleks ebaetiline. Kahjude vältimise eesmärgil saab vajaduse korral anda loa Keskkonnaamet.

Punktiga 5 jäetakse jahieeskirja lisast „Väikeulukite loetelu“ väikeulukite loetelust punktidega 1 ja 2 tehtavate muudatuste tõttu välja järgmised liigid: soopart (*Anas acuta*), rägapart (*Spatula querquedula*), tuttvart (*Aythya fuligula*), lauk ehk vesikana (*Fulica atra*), tikutaja (*Gallinago gallinago*), laanepüü (*Bonasia bonasia*), nurmkana (*Perdix perdix*).

Paragrahvi 2 tehtavad muudatused

Keskkonnaministri 28. mai 2004. a määruses nr 56 „III kaitsekategooria loomaliikide nimekiri, kuhu kuuluva liigi isendi surmamine väljaspool liigi kaitseks piiritletud ala on lubatud“ olevast loetelust jäetakse välja nurmkana. Muudatus on vajalik, sest nurmkana võetakse välja jahieeskirja väikeulukite loetelust.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Määrus on vastavuses Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2009/147/EÜ, milles käsitletakse loodusliku linnustiku kaitset (ET L 20, 26.01.2010, lk 7–25).

Linnudirektiivi artikli 7 lõikes 4 on sätestatud, et rändliikide (sh haneliste) puhul tuleb liikmesriikidel eelkõige tagada, et liikidele, mille suhtes jahti reguleerivad õigusakte kohaldatakse, ei peetaks jahti sigimise ega pesitsusaladele naasmise ajal. Samas on direktiivi artiklis 9 sätestatud, et liikmesriigid võivad teiste rahuldavate lahenduste puudumisel teha erandeid artiklites 5–8 sätestatust, et vältida tõsist kahju viljasaagile, kariloomadele, metsadele, kalastuspiirkondadele ja vetele (direktiivi artikli 9 lõike 1 punkt a).

Kuni tänaseni ei ole Eestis suudetud haneliste tõsist kahju viljasaagile rändeperioodil (eriti kevadel) olemasolevate mitteletaalsete heidutusmeetmetega vältida ning seetõttu on mõistlik kasutada kombineeritult mitteletaalse heidutustega ka letaalseid heidutusmeetmeid, arvestades direktiivi artiklis 9 ära toodud erisusi (puuduvad alternatiivsed lahendused). Lisaks tuleb arvestada, et hanede tekitatavad kahjud ei ole lokaalsed, vaid esinevad üle terve riigi ja regiooni, mistõttu on samuti põhjendatud eeltoodud erandi kehtestamine ning koostöö ka naaberriikidega ühtsete meetmete väljatöötamisel. Letaalseid heidutusmeetmeid võib range kontrolli all rakendada vaid tingimusel, et heidutamine ei kahjusta suur-laukhane, valgepõsk-lagle ja

rabahane populatsioonide soodsat seisundit. Kanada lagle on Eestis võõrliik ja tema küttimeine kevadel ei ole vastuolus linnudirektiiviga.

Linnudirektiivi range kaitse nõudest erandite tegemisel tuleb neist igal aastal teavitada Euroopa Komisjoni, tuues välja järgmised asjaolud: milliste liikide suhtes erandeid kohaldatakse; püüdmiseks või tapmiseks lubatud vahendid, seadised või viisid; millises mahus erandeid iga liigi puhul lubati ja millises mahus neid realiseeriti; kas ja milline mõju oli erandi rakendamisel liigi populatsioonile; millise riski tingimustel ja millisel ajal ning kus selliseid erandeid lubatakse; asutus, kes on volitatud kinnitama, et nõutud tingimused on täidetud, ning otsustama, milliseid vahendeid, seadiseid või viise võib kasutada, millises ulatuses ja kellel see on lubatud; milliseid kontrollimeetmeid rakendatakse. Keskkonnaamet rakendab letaalse heidutusjahi lubamisel jahiseaduses ja jahieeskirja §-s 3 sätestatud piiranguid, sh kehtestab lisatingimusi. Nõuete täitmist kontrollib Keskkonnaameti järelevalveosakond. Kuna erandite tegemine on lubatud vaid suurte kahjustuste ärahoidmiseks, peab nende rakendamisega koos koguma andmeid ka kahjustustest. Kahjustustest teavitamise viisi ja kogutavad andmed kehtestab Keskkonnaamet koos kevadise heidutusjahi tingimustega.

4. Määruse mõju

Ohustatud linnuliikide jahiliikide hulgast väljavõtmine aitab rahvusvaheliste kohustuste täitmisele kaasa, seega on mõju välissuhetele positiivne. Määrusega ei kaasne mõju riigi julgeolekule, mõju regionaalarengule ega mõju riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse korraldusele.

Tuttvardi, laugu, tikutaja, laanepüü ja nurmkana jahiliikide nimekirjast väljajätmine on väga väikese mõjuga, kuna liikide küttemisstatistika⁶ andmetel jäävad küttimeismahud igal aastal neil liikidel alla 100 isendi. Küll aga on kavandatavatel muudatustel positiivne mõju elurikkusele ja loodusväärtustele, sest ohustatud liikide seisundi paranemiseks on iga ellujäänud isend määrava tähtsusega.

Jahistatistika andmetel on võrreldes eelnimetatud liikidega rägapardi küttimeismahud kõrgemad (Tabel 2). Alates 2015. aastast on need suurenenud, ulatudes 2022. aastal kuni 184 isendini. Ka soopardi küttimeismahud on viimastel aastatel oluliselt suurenenud ja tõusva trendiga. Kütitud isendite arv ulatub 200–460 isendini. Seega võib rägapardi ja soopardi jahiliikide nimekirjast eemaldamisega kaasneda mõningane sotsiaalne mõju teatud huvigruppidele (jahimeestele). Samas on aga ohustatud liikide jahi lõppemine olulise positiivse keskkonnamõjuga.

Tabel 2. Jahilindude küttimeisandmed (Allikas: Keskkonnaagentuur).

Aasta	Laanepüü	Tikutaja	Lauk	Soopart	Rägapart	Tuttvart	Nurmkana
2022	24	19	56	460	159	13	15
2021	22	29	88	226	184	43	17
2020	30	10	97	134	116	21	9
2019	63	8	89	212	158	15	16
2018	35	4	78	336	95	29	47
2017	36	31	60	390	146	18	45
2016	39	17	57	262	113	53	22
2015	36	14	32	353	56	11	62
2014	43	17	20	427	132	24	40

⁶ <https://keskkonnaportaal.ee/index.php/et/jahiaastate-k%C3%BCttimisstatistika>.

Muudatuse punkti 3 mõju aitab vähendada kevadisi rändel viibivate haneliste tekitatavaid kahjustusi tera-, kaunvilja- ja õlikultuuridele. Muudatusega ei kaasne negatiivset mõju suur-laukhane, valgepõsk-lagle ja rabahane asurkondadele, sest kütitavate isendite hulk jääb ca 10 korda alla nende liikide sügisesele küttimismahule. Kanada lagle on Eestis võõrliik, kelle küttimist pigem on kasulik soodustada, seega selle liigi puhul küttimisega negatiivset mõju keskkonnale ei teki.

Kopra aastaringse jahi keelamine aitab vältida tiinuse lõppfaasis olevate isendite, samuti mitte veel iseseisvunud poegade eest hoolitsevate emasloomade küttimist.

5. Määruse rakendamiseks vajalikud kulutused ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse jõustumine ei too kaasa organisatsioonilisi muudatusi ega nõua lisakulutusi riigieelarvest, samuti ei eeldata sellest lisatulu.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu esitatakse ministriumitele kooskõlastamiseks eelnõude infosüsteemi EIS kaudu. Samuti saadetakse sellekohane info huvirühmadele: Eesti Jahimeeste Selts, Eesti Keskkonnaühenduste Koda, Eesti Ornitoloogiaühing, Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda, Eesti Erametsaliit, Eestimaa Talupidajate Keskliit ja MTÜ Loomus.